

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง

การแก้ไขปัญหาผู้ล้นกลบทิ้งขยะในพื้นที่ว่างหรือ
ที่รกร้างเอกชนเขตราชบุรีบูรณะอย่างยั่งยืน

จัดทำโดย นางสาวสุมล รัศมีสังข์

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดชำนาญงาน

สังกัด ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ

สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๕

สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

๑. ชื่อเรื่อง การแก้ไขปัญหาผู้ลักลอบทิ้งขยะในพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างเอกชนเขตราชบุรีบูรณะ
อย่างยั่งยืน

๒. หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานครได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๗๕) คือการเป็นมหานครแห่งเอเชีย (Bangkok : Vibrant of Asia) กล่าวคือ กรุงเทพฯ จะเป็นเมืองหลวงแห่งเอเชีย ในฐานะเมืองชั้นนำในด้านเศรษฐกิจ ภาควิชาการ ความปลอดภัย ความสวยงาม ความสะดวกสบาย น่าอยู่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกัน เมืองกรุงเทพฯ ยังคงมีเอกลักษณ์เฉพาะ ในด้านความเรียบง่าย มีเสน่ห์ และมีชีวิตชีวา โดยมีการประกาศใช้แผนพัฒนา กรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๗๕) ประกอบด้วย ๗ ประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ๑ ใน ๗ คือ ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านมหานครปลอดภัย รวมความถึงมหานครปลอดภัยครอบคลุมถึงเรื่องมลพิษทางน้ำ ขยะ และมลพิษทางอากาศและเสียง ซึ่งหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร จะต้องแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อสุขอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน

กรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการมูลฝอย และของเสียอันตราย ด้วยแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero waste management) โดยการนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle) และทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุด และกำจัดที่เหลือ (residue) ด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยและของเสียอันตราย ร้อยละของมูลฝอยที่สามารถนำกลับไปได้ใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น ปัจจุบัน ไม่น้อยกว่า ๒๐ ไม่น้อยกว่า ๓๐ ไม่น้อยกว่า ๔๐ มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ คือ มูลฝอยที่มีการผ่านการคัดแยก และสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ (reuse และ recycle) ตามคุณสมบัติของมูลฝอยแต่ละประเภท เช่น มูลฝอยย่อยสลายได้ (Compostable waste) สามารถนำไปแปรรูปเป็นปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เลี้ยงสัตว์ และก๊าซชีวภาพ ฯลฯ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ (Recyclable waste) สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้หรือแปรรูป และสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น ขวด แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก เศษโลหะ และกระป๋องเครื่องดื่ม เป็นต้น

สำนักสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อแก้ไข ฟื้นฟู ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดทำรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อม การดูแลและเพิ่มพื้นที่สีเขียวของ กรุงเทพมหานคร โดยกองจัดการขยะ ของเสียอันตรายและสิ่งปฏิกูล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย ของเสียอันตรายและสิ่งปฏิกูล การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาระบบการจัดการมูลฝอย ของเสียอันตรายและสิ่งปฏิกูล การตรวจสอบผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงวิธีดำเนินการ เป็นต้น

การจัดการมูลฝอยและของเสียอันตราย ปัญหาขยะมูลฝอยและขยะตกค้าง กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญในเมืองใหญ่ ที่กำลังพัฒนา ซึ่งเมืองส่วนใหญ่มักจัดการปัญหาดังกล่าว โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการขยะ ให้มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์เป็นสำคัญ จากสถานการณ์ปัญหาขยะในกรุงเทพมหานครพบว่า อัตราการเกิดขยะยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านการจัดการ โดยเฉพาะการจัดเก็บ การจัดหาสถานที่ และวิธีการกำจัด รวมทั้งปัญหาการบริหารจัดการขยะอย่างบูรณาการ ซึ่งการจัดการกับปัญหา

ขยะอย่างยั่งยืนนั้น ควรตั้งเป้าหมายที่จะลดปริมาณขยะ มากกว่าการเน้นการกำจัดขยะ ซึ่งเป็นการจัดการที่ปลายทาง

นโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์บริหาร) ได้แก่วางมาตรการเร่งด่วน ๑๐ มาตรการ เพื่อแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยเร่งด่วน มาตรการ ๑ ใน ๑๐ ได้แก่ เพิ่มบริการเก็บขยะไม่ให้ตกค้างในตรอก ซอก ซอย และนโยบายการพัฒนากรุงเทพฯ ๖ นโยบาย ได้แก่ นโยบายการพัฒนากรุงเทพฯ ให้เป็นมหานครแห่งความปลอดภัย มหานครแห่งความสุข มหานครสีเขียว มหานครแห่งการเรียนรู้ มหานครแห่งโอกาสของทุกคน และ มหานครแห่งอาเซียน

รัฐบาลชุดปัจจุบันได้เห็นความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยชุมชน ที่จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน และกำหนดให้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ เพราะปัญหาขยะจะส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของประชาชน ระบบนิเวศน์ การปนเปื้อนของน้ำ การเกิดมลพิษทางอากาศ ทำให้ภูมิทัศน์ของเมืองหลวงดูไม่สวยงาม ไม่เป็นที่พึงประสงค์ต่อนักท่องเที่ยว เป็นต้น

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวง ศูนย์กลางในทุก ๆ ด้านของประเทศ อีกทั้งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ นี้ ทำให้มีผู้คนหลั่งไหลเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก กรุงเทพมหานครจึงประสบปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้ หากดูปริมาณมูลฝอยเฉลี่ยต่อวันจากรายปีงบประมาณ พบว่า ปี ๒๕๕๔ มีปริมาณขยะเฉลี่ย ๘,๙๔๓ ตัน ปี ๒๕๕๕ มีปริมาณมูลฝอยเฉลี่ย ๙,๗๔๘ ตัน ปี ๒๕๕๖ มีปริมาณมูลฝอยเฉลี่ย ๙,๙๖๓ ตัน และปี ๒๕๕๗ มีปริมาณมูลฝอยเฉลี่ย ๙,๙๐๐ ตัน ปัจจุบันมีปริมาณขยะเฉลี่ย ๑๐,๐๐๐ ตันต่อวัน ซึ่งมากที่สุดในประเทศไทย ขยะที่เกิดขึ้นมาจากประชากรที่สร้างขยะ เฉลี่ยวันละ ๑ - ๑.๕ กิโลกรัมต่อคน นอกจากขยะมูลฝอยประจำวัน ได้แก่ มูลฝอยเศษอาหาร มูลฝอยรีไซเคิล และมูลฝอยอันตราย แล้วปัญหาหนึ่งคือขยะพิเศษ และขยะชิ้นใหญ่ เช่น ต้นไม้ หมอน ที่นอน เศษวัสดุจากบ้านที่ถูกทุบทิ้งหรือปรับปรุง เศษวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง เฟอร์นิเจอร์เก่าที่ไม่ใช่แล้ว ฯลฯ โดยประชาชนไม่มีที่ทิ้งหรือหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอย จึงมีการลักลอบนำไปทิ้งในบริเวณพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างเอกชนเป็นจำนวนมาก ทุกพื้นที่เขตในกรุงเทพมหานคร จนกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ในตอนนี้ ถึงแม้สำนักงานสิ่งแวดล้อมจะมีสั่งการให้ทุกสำนักงานเขตจัดกิจกรรม “เก็บของเหลือใช้ นัดเก็บขยะชิ้นใหญ่” สัปดาห์ละครั้งแล้วก็ตาม

เขตราชบุรีบูรณะ มีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอพระประแดง และอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่พบขยะมูลฝอยบริเวณพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างฯ เป็นจำนวนมาก เนื่องจากอำเภอพระประแดง และอำเภอพระสมุทรเจดีย์ ประกอบด้วยโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก จึงมีการลักลอบนำขยะมูลฝอย เศษวัสดุต่าง ๆ รวมทั้งขยะอันตราย ประเภทยาเคมี มาทิ้งสะสมไว้บริเวณพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างฯ ในพื้นที่เขตราชบุรีบูรณะเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะมาในช่วงกลางคืน

สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ จึงต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาลักลอบทิ้งขยะในพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างเอกชนอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เพื่อให้พื้นที่เขตราชบุรีบูรณะมีสภาพแวดล้อมที่ดี น่าอยู่ น่าเยือนอย่างยั่งยืนตลอดไป

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อมิให้ผู้ลักลอบนำขยะมาทิ้งในพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างเอกชนในพื้นที่เขต
- ๓.๒ เพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนลักลอบนำขยะมูลฝอยมาทิ้งบริเวณที่ว่างหรือที่รกร้างเอกชน
- ๓.๓ เพื่อให้ประชาชนข้างเคียง และชุมชนใกล้เคียงพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างฯ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม
- ๓.๔ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน และชุมชนในพื้นที่เขตราชบุรีบูรณะ ร่วมกันเฝ้าระวังผู้ลักลอบนำขยะมาทิ้ง และจัดการขยะอย่างถูกวิธี

๔. เป้าหมาย

- ๔.๑ พัฒนาพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างเอกชนในพื้นที่เขตราชบุรีบูรณะ จำนวน ๑๒ แห่ง โดยให้เจ้าของที่ดินฯ ดำเนินการล้อมรั้ว
- ๔.๒ ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างในพื้นที่เขต จำนวน ๑๒ แห่ง
- ๔.๓ จัดกิจกรรมเชิงรุกในชุมชนใกล้เคียงพื้นที่ว่าง หรือที่รกร้างฯ จำนวน ๔ ชุมชน ๓ เดือนต่อ ๑ ครั้ง อย่างต่อเนื่อง โดยรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ป้องปราม ทำความเข้าใจ ไม่ให้มีการลักลอบทิ้งขยะบริเวณที่ว่างหรือที่รกร้างฯ และมีการจัดการขยะอย่างถูกวิธี

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

๕.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร (swot Analysis)

การวิเคราะห์ปัจจัยภายในคือ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) ขององค์กร และปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) เพื่อค้นหาว่าองค์กรมีจุดแข็งในเรื่องใดที่จะส่งเสริมให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ สามารถแก้ไขจุดอ่อน หybridโอกาสมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และแปลงอุปสรรคหรือวิกฤตให้เป็นโอกาสได้ ตามแนวทางของ Albert Humphrey ดังนี้

ปัจจัยภายใน	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะมีวัสดุอุปกรณ์เจ้าหน้าที่ พร้อมในการพัฒนาพื้นที่ฯ ๒. ผู้บริหารเขตราชบุรีบูรณะให้ความสำคัญในการดำเนินการกับเจ้าของที่ดินอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	๑. เจ้าหน้าที่เทศกิจเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย แต่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง ๒. เจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธามีการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่มีเวลาในการตรวจสอบหาเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ปล่อยเป็นพื้นที่รกร้างอย่างเต็มที่ ๓. บุคลากรฝ่ายรักษาความสะอาดฯ มีความรู้ในข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการบังคับให้มีการชำระหนี้ ไม่เพียงพอ กรณีที่มีการเข้าไปทำความสะอาด หรือทำการล้อมรั้วที่ดิน

ปัจจัยภายใน (ต่อ)	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
-	๔. กรุงเทพมหานครไม่มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อโฆษณาอย่างจริงจัง ประชาชนจึงไม่รู้และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย
ปัจจัยภายนอก	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
๑. เจ้าของที่ดินให้ความร่วมมือ และดูแลที่ดินของตน โดยดูแลความสะอาด และล้อมรั้ว ติดป้ายประกาศห้ามทิ้งขยะ หรือมาตรการป้องกันอื่น ๒. ประชาชนช่วยสอดส่องดูแล แจ้งเบาะแส ของผู้กระทำความผิด ๓. รัฐบาลชุดปัจจุบันกำหนดให้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ	๑. เจ้าของที่ดินบางส่วน ไม่ให้ความร่วมมือในการดูแลที่ดินของตน ๒. ประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อม

๕.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (Participation)

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่ามีส่วนร่วมไว้หลากหลายและแตกต่างกันไปตามความเข้าใจ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลหรือองค์กร ดังนี้

องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่า

- ๑) การมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์จากการพัฒนา
- ๒) การเข้ามามีส่วนร่วมทำให้เกิดการพัฒนา
- ๓) การเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเรื่องการพัฒนา

(มนตรี กรรพุมมาลย์, ๒๕๓๙ : ๔๓)

การมีส่วนร่วมของประชาชน Public Participation หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลงานตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น

James L.Creighton (๒๐๐๕) ได้อธิบายถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับต่ำไปถึงสูงสุด ดังนี้

๑. ระดับการให้ข้อมูล (Information) เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น
๒. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน (Information Provesion) เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เป็นต้น
๓. ระดับปรึกษาหารือ (Consultation) เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น
๔. ระดับการวางแผนร่วม (Involvement) เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อนุญาตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งและการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น
๕. ระดับการร่วมปฏิบัติ (Partnership) เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้
๖. ระดับการร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามตรวจสอบ (Delegated Power) เช่น การแต่งตั้งของคณะกรรมการติดตามตรวจสอบดำเนินโครงการต่าง ๆ
๗. ระดับการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ

หลักสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน มีดังนี้

- ๑) หลักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการและประชาชน โดยยึดถือศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือบุคคล
- ๒) หลักการจัดความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมีอิทธิพลต่อดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว
- ๓) หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์ ความอดทน และการร่วมมือ การซื่อสัตย์ และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์จะจูงใจให้ประชาชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนนโยบายการดำเนินงานของทางราชการ
- ๔) การให้การศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่อง เป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ ความคิด ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าในงาน และนำไปสู่การเข้าร่วมพัฒนาได้
- ๕) หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้
- ๖) หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงาน จะทำให้เกิดพลังในการทำงาน และทำให้งานมีประสิทธิภาพ

๕.๓ ความรู้ข้อกฎหมายที่นำมาใช้บังคับ

- ๑) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘ (๒), มาตรา ๓๒ (๒), มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๔
- ๒) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องค่าบริการ พ.ศ.๒๕๔๓ ข้อ ๔ (๙) ๓ (๑๓) ๑ บัญชีแนบท้ายข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องค่าบริการ พ.ศ. ๒๕๓๐
- ๓) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๔๔
- ๔) พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘
- ๕) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘
- ๖) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๒๒ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินที่ถูกทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ หรือปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่าให้ตกเป็นของรัฐ
- ๗) ประมวลกฎหมายที่ดิน หมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป มาตรา ๖

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การดำเนินการแก้ไขปัญหาแก้ไขปัญหาลูกกลอบทิ้งขยะในพื้นที่ว่างหรือที่รกร้าง เอกชนเขตราชบุรีบูรณะ อย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองฯ ประชาชนข้างเคียง ชุมชนใกล้เคียง สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอพระประแดง, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ สถานีตำรวจนครบาลราชบุรีบูรณะ และสถานีตำรวจนครบาลบางคอแหลม

กรอบแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๖.๑ ประชุมร่วมผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อแต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างเอกชนเขตราชบุรีบูรณะ ได้แก่

๑) ผู้อำนวยการเขตราชบุรีบูรณะ	หัวหน้าคณะทำงาน
๒) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตฯ	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะทำงาน
๓) หัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ	คณะทำงาน
	และเลขานุการ
๔) หัวหน้าฝ่ายเทศกิจ	คณะทำงาน
๕) หัวหน้าฝ่ายโยธา	คณะทำงาน
๖) หัวหน้าฝ่ายรายได้	คณะทำงาน

๗) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม	คณะทำงาน
๘) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ	คณะทำงาน
๙) นายอำเภอพระประแดง	คณะทำงาน
๑๐) นายอำเภอพระสมุทรเจดีย์	คณะทำงาน
๑๑) ผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลราษฎร์บูรณะ	คณะทำงาน
๑๒) ผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลบางคอแหลม	คณะทำงาน
๑๓) เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดฯ ที่ได้รับมอบหมาย	เจ้าหน้าที่
๑๔) เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทศกิจที่ได้รับมอบหมาย	เจ้าหน้าที่
๑๕) เจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธาที่ได้รับมอบหมาย	เจ้าหน้าที่
๑๖) เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายได้ที่ได้รับมอบหมาย	เจ้าหน้าที่
๑๗) เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ ที่ได้รับมอบหมาย	เจ้าหน้าที่
๑๘) เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ	เจ้าหน้าที่
๑๙) เจ้าหน้าที่อำเภอพระประแดง	เจ้าหน้าที่
๒๐) เจ้าหน้าที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์	เจ้าหน้าที่

๖.๒ มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตามรายละเอียดดังนี้

๑) ฝ่ายรักษาความสะอาดฯ

- เป็นเจ้าของเรื่อง ประสานฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมแต่งตั้งคณะทำงาน แก้ไขปัญหาผู้ลักลอบทิ้งขยะในพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างเอกชนเขตราษฎร์บูรณะ เพื่อปรึกษาหารือหาวิธีการแก้ไขปัญหาการทิ้งขยะในพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างฯ แบบบูรณาการ โดยนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้แก้ไขปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยอย่างจริงจังต่อเนื่อง

- จัดทำแผนปฏิบัติงาน กำหนดวัน เวลา สถานที่ โดยมีผู้อำนวยการเขตฯ หัวหน้าคณะทำงาน ตรวจพื้นที่ร่วมกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฝ่ายรักษาความสะอาดฯ ฝ่ายเทศกิจ ฝ่ายโยธา ฝ่ายรายได้ และฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ

แผนปฏิบัติงานลงพื้นที่ตรวจสอบ
"แก้ไขปัญหาลูกกลืนสิ่งขยะในพื้นที่ว่าง หรือที่รกร้างเอกชนเขตราชบุรีบูรณะอย่างยั่งยืน"

วัน เดือน ปี	สถานที่-พื้นที่ว่างหรือที่รกร้างฯ	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
ต.ค. ๒๕๖๐ สัปดาห์ที่ ๑ ๙.๐๐ น. ถึง ๑๒.๐๐ น.	- ใกล้ปากซอยราชบุรีบูรณะ ๑, ๓ และ ๒ - ปากซอยราชบุรีบูรณะ ๒๒ - ใกล้ปากซอยราชบุรีบูรณะ ๒๖	- ผู้อำนวยการเขตฯ - ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตฯ - หัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดฯ - หัวหน้าฝ่ายเทศกิจ - หัวหน้าฝ่ายโยธา	- ทุก วันจันทร์

แผนปฏิบัติงานลงพื้นที่ตรวจสอบ (ต่อ)

วัน เดือน ปี	สถานที่-พื้นที่ว่างหรือที่รกร้างฯ	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
สัปดาห์ที่ ๒ ๙.๐๐ น. ถึง ๑๒.๐๐ น.	- ใกล้ปากซอยราชบุรีบูรณะ ๓๗ - ซอยสุขสวัสดิ์ ๙ แยก ๒ - ปากซอยสุขสวัสดิ์ ๑๓	- หัวหน้าฝ่ายรายได้ - หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ - เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	
สัปดาห์ที่ ๓ ๙.๐๐ น. ถึง ๑๒.๐๐ น.	- ระหว่างซอยสุขสวัสดิ์ ๒๒ – ๒๔ - ซอยสุขสวัสดิ์ ๓๐ แยก ๖ - ซอยสุขสวัสดิ์ ๓๐ แยก ๑๐		
สัปดาห์ที่ ๔ ๙.๐๐ น. ถึง ๑๒.๐๐ น.	- ปากซอยสุขสวัสดิ์ ๕๘ - ป้ายรถเมล์ ซอยประชาอุทิศ ๒๒ - ถนนจอมทอง-บูรณะ (ใกล้ร้านอาหาร เดลาวัน)		

หมายเหตุ - ทุกฝ่ายดำเนินการตามหน้าที่รับผิดชอบ และรายงานผลความคืบหน้าให้ผู้ว่าการเขตฯ
ทราบทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง

- จัดทำประกาศสำนักงานเขตฯ ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากประชาชน และทุกชุมชนทั่วพื้นที่เขต ช่วยสอดส่องดูแล เฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแส หากพบเห็นผู้ลักลอบทิ้งขยะในพื้นที่ว่างๆ โดยแจ้งมาที่ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ เขตราชบุรีบูรณะ โทร. ๐๒ - ๔๒๗ ๔๗๑๙

- จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทศกิจ ออกตรวจพื้นที่ว่างดังกล่าวเป็นประจำทุกวัน พร้อมรายงานผลให้ผู้อำนวยการเขตฯ ทราบ และคอยสอดส่องดูแล เฝ้าระวัง พร้อมดำเนินการติดตั้งป้าย “ห้ามทิ้งขยะ”

- ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ว่างๆ โดยปลูกต้นไม้ ไม้ประดับ ให้สวยงาม พร้อมกับเป็นแนวป้องกันการทิ้งขยะ จำนวนอย่างน้อย ๑๒ แห่ง ประสานขอความร่วมมือจากชุมชนใกล้เคียง และประชาชนข้างเคียง เข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว และช่วยดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ด้วย

๒) ฝ่ายเทศกิจ

- จัดเจ้าหน้าที่เทศกิจ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดฯ ออกตรวจพื้นที่ว่างดังกล่าวทุกวัน และรายงานผลให้ผู้อำนวยการเขตฯ ทราบ โดยจับปรับหากพบ ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

- จัดเจ้าหน้าที่สอดส่องดูแล เฝ้าระวัง ผู้ลักลอบนำขยะมาทิ้ง

- ประสานฝ่ายรักษาความสะอาดฯ เข้าดำเนินการแก้ไขปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยคิดค่าธรรมเนียมจากเจ้าของที่ดินฯ

๓) ฝ่ายโยธา

- ตรวจสอบพื้นที่ว่างหรือที่รกร้าง ที่สาธารณะ ให้จัดทำแผนที่ และดำเนินการปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ กรณีเป็นที่ดินเอกชน ให้จัดทำแผนผัง รายละเอียด คำนวณพื้นที่ ชื่อเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองฯ เพื่อเก็บไว้เป็นข้อมูล

- ประสานเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดิน ให้ทำการล้อมรั้วให้มิดชิด หรือสนับสนุนดำเนินการจัดทำรั้วให้ โดยคิดค่าใช้จ่ายตามที่ได้นำไปจริงจากเจ้าของที่ดินฯ

- ที่ดินเอกชน ประสานฝ่ายรักษาความสะอาดฯ เข้าดำเนินการแก้ไข และคิดค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดทำความสะอาดหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามระเบียบของทางราชการ

- ประสานกรมที่ดินในพื้นที่เขต ตรวจสอบเจ้าของที่ดินฯ ที่มีปัญหากรณีไม่ทราบว่าใครเป็นเจ้าของที่ดิน

๔) ฝ่ายรายได้

- สรรวจ ตรวจสอบเจ้าของที่ดินที่รกร้างเอกชนหรือผู้ครอบครอง ดำเนินการตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ที่ดินทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ ตามควรแก่สภาพของที่ดิน และแจ้งให้รับทราบในการปฏิบัติตามข้อระเบียบ ข้อกฎหมายฯ พร้อมทั้งให้

แก้ไขปรับปรุงที่ดินของตนไม่ให้เป็นสถานที่ รกร้างเหมาะแก่การลักลอบทิ้งขยะ โดยแจ้งให้เจ้าของที่ดิน ดำเนินการล้อมรั้วที่ดินของตน

- จัดทำแผนผังที่รกร้างว่างเปล่าเอกชน สํารวจสภาพปัญหาต่าง ๆ พร้อม ตรวจสอบโฉนดที่ดินและผู้ครอบครอง จัดเก็บในระบบฐานข้อมูล และส่งข้อมูลเจ้าของที่ดินฯ ให้ฝ่าย เทศกิจดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

๕) ฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ

- ขอความร่วมมือประชาชนในชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่ว่างหรือที่รกร้าง เอกชน ช่วยคอยเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล แจ้งเบาะแส หากพบเห็นผู้ลักลอบทิ้งขยะมูลฝอย ให้แจ้งมาที่ สำนักงานเขตฯ

- ชุมชนในพื้นที่เขตราชบุรีบูรณะ จำนวน ๒๗ ชุมชน มีการจัดการมูลฝอย อย่างถูกวิธี ด้วยการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ก่อนนำมาทิ้ง

ทั้งนี้ ฝ่ายรักษาความสะอาดฯ ฝ่ายเทศกิจ ฝ่ายโยธา ฝ่ายรายได้ และ ฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ ออกตรวจพื้นที่ร่วมกัน และดำเนินการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ตามที่ได้รับ มอบหมายตามอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ โดยรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่รับผิดชอบ ให้ ผู้อำนวยการเขตฯ ทราบ และเข้าร่วมประชุมเพื่อรายงานผลความคืบหน้าการปฏิบัติงาน เดือนละครั้ง โดยมีผู้อำนวยการเขตฯ เป็นประธานที่ประชุม

๖.๓ จัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ตามรายละเอียดดังนี้

- จัดกิจกรรม “คัดแยกขยะก่อนนำทิ้ง และทิ้งให้ถูกที่” ๓ เดือนต่อ ๑ ครั้ง วันอาทิตย์แรกของเดือน รณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิงรุก ปลุกจิตสำนึก รณรงค์ให้ความรู้เรื่องการจัดการ ขยะอย่างถูกวิธี โดยคัดแยกขยะจากต้นทางก่อนนำทิ้ง การสาธิตทำปุ๋ยหมัก, น้ำหมักชีวภาพ แจก ประกาศและแผ่นพับประชาสัมพันธ์ ฯลฯ ในชุมชนใกล้เคียงพื้นที่ว่าง จำนวน ๔ ชุมชน ดังนี้

กำหนดการจัดกิจกรรม “คัดแยกขยะก่อนนำทิ้ง และทิ้งให้ถูกที่”

ลำดับที่	ชื่อชุมชน	วัน เดือน ปี	หมายเหตุ
๑	วัดแจ้งร้อน	ตุลาคม ๒๕๕๙	- จัดวันอาทิตย์แรกของเดือน
๒	เบอร์ลี่	มกราคม ๒๕๖๐	
๓	รุ่งอรุณ	เมษายน ๒๕๖๐	
๔	หมู่ ๓ ราชบุรีบูรณะ	กันยายน ๒๕๖๐	

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ – กันยายน ๒๕๖๐

๘. งบประมาณ

ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๙.๑.๑ ระดับผลผลิต (Output)

- ๑) พื้นที่ว่างหรือที่รกร้างเอกชนในพื้นที่เขตราชบุรีบูรณะ จำนวน ๑๒ แห่ง มีการดำเนินการล้อมรั้วมิดชิด
- ๒) ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างในพื้นที่เขต จำนวน ๑๒ แห่ง
- ๓) มีการจัดกิจกรรม “คัดแยกขยะก่อนนำทิ้ง และทิ้งให้ถูกที่” ๓ เดือน/ครั้ง

๙.๑.๒ ระดับผลลัพธ์ (Outcome)

- ๑) ไม่มีการลักลอบนำขยะมาทิ้งในพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างฯ ในพื้นที่เขต
- ๒) ร้อยละ ๙๐ ของประชาชน ชุมชนใกล้เคียงพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างว่างเปล่าฯ และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความพึงพอใจ และเข้าร่วมกิจกรรม “คัดแยกขยะก่อนนำทิ้ง และทิ้งให้ถูกที่”

๙.๒ วิธีการ/เครื่องมือ ที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

- ๑) ประเมินผลจากจำนวนพื้นที่ว่างหรือที่รกร้างฯ ที่มีการล้อมรั้ว
- ๒) ประเมินผลจากจำนวนพื้นที่ว่างฯ ที่มีการปลูกต้นไม้ ไม้ประดับ
- ๓) ประเมินผลจากจำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมรณรงค์ฯ
- ๔) ประเมินผลจากจำนวนประชาชน ชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรม “ทิ้งขยะให้ถูกที่ คัดแยกก่อนนำทิ้ง” ในแต่ละครั้ง
- ๕) ประเมินผลจากจำนวนประชาชนที่มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมฯ โดยวิธีการทอแบบสอบถาม

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ผู้อำนวยการเขตฯ ในฐานะหัวหน้าคณะทำงาน ควรให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการดำเนินการทางกฎหมายกับเจ้าของที่ดินอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ที่ปล่อยปละละเลยให้มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในที่ดินของตนในสภาพที่ประชาชนอาจมองเห็นได้จากที่สาธารณะ เพื่อให้พื้นที่เขตสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย บรรลุตามเป้าหมายอย่างยั่งยืน

๑๐.๒ ผู้อำนวยการเขตฯ จะต้องเป็นผู้ติดตามผลความคืบหน้าการดำเนินการฯ ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง จากการจัดให้มีการประชุมเดือนละครั้ง และดำเนินการตามกฎหมายกับเจ้าของที่ดินอย่างเด็ดขาด

๑๐.๓ ควรมีการดำเนินการแก้ไขปัญหา เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินที่ถูกทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่าให้ตกเป็นที่ดินของรัฐ พ.ศ.๒๕๒๒ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๒๒ บุคคลผู้มีสิทธิในที่ดินตามโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หากทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดินหรือปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่าเกินกำหนดเวลา ดังนี้คือ

(๑) สำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน เกินสิบปีติดต่อกัน

(๒) สำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เกินห้าปีติดต่อกัน

ให้ถือว่าเจตนาละสิทธิในที่ดิน เฉพาะส่วนที่ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า โดยเมื่ออธิบดีกรมที่ดินได้ยื่นคำร้องต่อศาล และศาลได้สั่งเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว ให้ที่ดินนั้นตกเป็นของรัฐตามมาตรา ๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕

.....